

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Antysemityzm – opis i interpretacje zjawiska

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Etnologia		Cykl dydaktyczny 2024/25 Kod zajęć 20ETNS.12N.10170.24 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Fakultatywny Blok zajęciowy Przedmioty nieprzypisane
Specjalność -		
Jednostka organizacyjna Wydział Antropologii i Kulturoznawstwa		
Poziom studiów studia pierwszego stopnia		
Forma studiów studia stacjonarne		
Profil studiów profil ogólnoakademicki		
Koordynator zajęć	Jacek Schmidt	
Prowadzący zajęcia	Jacek Schmidt	
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Konwersatorium: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 3

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Zaznajomienie studentów z kontekstami: historycznym, politycznym, społecznym i kulturowym pojawienia się i funkcjonowania zjawiska antysemityzmu w Europie (ze szczególnym uwzględnieniem Polski)
C2	Prezentacja różnych form manifestacji treści antysemitycznych w literaturze, publicystyce, polityce i obiegu potocznym, a także sposobów ich odczytywania-interpretacji przy wykorzystaniu naukowego aparatu pojęciowego oraz współczesnych (antropologicznych, socjologicznych i psychologicznych) koncepcji wyjaśniania tego rodzaju zjawisk
C3	Wyeksponowanie zagrożeń dla życia społecznego wynikających z funkcjonowania antysemityzmu i wskazanie dróg przezwyciężania postaw o zabarwieniu etnocentrycznym, autorytarnym i rasistowskim.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Zna aparat pojęciowy wykorzystywany do opisu i analizy zjawiska antysemityzmu, a także koncepcje ujmowania przedmiotowego fenomenu.	ETN_K1_W03, ETN_K1_W05	Wypowiedź ustna
W2	Zna tło historyczne, polityczne, społeczne i kulturowe, które uwarunkowało pojawienie się, rozwój i uporczywe trwanie ideologii i zachowań antysemitycznych	ETN_K1_W05, ETN_K1_W06	Esej, Wypowiedź ustna
W3	Zna istotne dokumenty antysemityczne oraz wydarzenia o podłożu antysemitycznym, które miały miejsce w Polsce i Europie na przestrzeni ostatnich 150 lat	ETN_K1_W05, ETN_K1_W07	Esej, Wypowiedź ustna
Umiejętności - Student/ka:			
U1	Umie rozpoznać i interpretować komunikaty antysemityczne wyrażane w języku, ikonografii, muzyce i innych postaciach	ETN_K1_U01, ETN_K1_U02, ETN_K1_U05	Wypowiedź ustna
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	Umie łączyć diagnozę i terapię współczesnych zjawisk społeczno-kulturowych.	ETN_K1_K06, ETN_K1_K07, ETN_K1_K08, ETN_K1_K10	Wypowiedź ustna

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Zagadnienia wprowadzające: definicja antysemityzmu, antysemicka definicja Żyda, konotacje semantyczne terminu "Żyd" w świetle badań językoznawczych oraz socjologicznych, antysemityzm religijny (antyjudazm) – dawniej i współcześnie, narodziny nowoczesnego antysemityzmu w państwach narodowych - antysemityzm polityczny i ekonomiczny, uniwersalne charakterystyki Żydów w tekstach antysemickich	W1, W2	Konwersatorium
2.	Protokoły Mędrców Syjonu” – analiza tekstu najsłynniejszego pamfletu antysemickiego, omówienie podstaw źródłowych tekstu; Naukowy aparat do wyjaśniania zjawiska antysemityzmu (1): stereotyp/stereotyp spiskowy	W2, W3	Konwersatorium
3.	Stosunki polsko-żydowskie w XX wieku a postawy antysemickie; Holocaust – geneza, społeczne i kulturowe konsekwencje tragedii w świetle konstatacji naukowych, analiza antysemickiej interpretacji wydarzeń; Naukowy aparat do wyjaśniania zjawiska antysemityzmu (2): rasizm w opisie Z. Baumana	W1, W2, W3	Konwersatorium
4.	Ciemne karty stosunków polsko-żydowskich – geneza i przebieg konfliktów /pogromów, antysemickie racjonalizacje wydarzeń, percepcja tragedii we współczesnej Polsce (cz. 1): Jedwabne, Radziłów, Wąsosz...; Prezentacja filmu dokumentalnego Sąsiedzi, reż. H. Arnold + dyskusja	W1, W2, W3	Konwersatorium
5.	Ciemne karty stosunków polsko-żydowskich – geneza i przebieg konfliktów /pogromów, antysemickie racjonalizacje wydarzeń, percepcja tragedii we współczesnej Polsce (cz. 2): Ejszyski, Powstanie Warszawskie; Dokumenty filmowe „Sztetl” i „Shoah” (fragmenty) + dyskusja; Naukowy aparat do wyjaśniania zjawiska antysemityzmu (3): mit, mityzacja rzeczywistości, autorytaryzm	W1, W2, W3	Konwersatorium
6.	Ciemne karty stosunków polsko-żydowskich – geneza i przebieg konfliktów /pogromów, antysemickie racjonalizacje wydarzeń, percepcja tragedii we współczesnej Polsce (cz. 3): Kielce 1946, Marzec 1968, krzyże na zwirowisku w Oświęcimiu, spór o Karmel, antysemityzm a antypolonizm	W1, W2, W3	Konwersatorium
7.	Tożsamości żydowskie: dawniej i dziś; Prezentacja dokumentu filmowego o emigrantach Marca 1968 w Danii	W2, W3	Konwersatorium
8.	Antysemityzm w tekstach i obrazach satyrycznych oraz dowcipach, w tekstach piosenek rockowych oraz raperów; Antysemityzm w Internecie – prezentacje + dyskusja	U1	Konwersatorium
9.	Antysemityzm w Polsce – specyfika zjawiska w kontekście europejskim i światowym; prezentacja filmów dokumentalnych + dyskusja	U1	Konwersatorium
10.	Formy przeciwdziałania zachowaniom antysemickim w programach edukacyjnych	K1	Konwersatorium

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
11.	Prezentacja modelu pojęciowego użytecznego do opisu i analizy zjawiska antysemityzmu (podsumowanie); Omówienie najbardziej wartościowych tekstów publikowanych na temat antysemityzmu w Polsce	W1, K1	Konwersatorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Konwersatorium	Dyskusja, Praca z tekstem, Uczenie problemowe (Problem-based learning)

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Konwersatorium	Obecność na zajęciach; znajomość literatury obowiązkowej; aktywny udział w dyskusji nad materiałami ikonograficznymi (zdjęcia, filmy, komiksy etc.). Ocena końcowa będzie ustalona na podstawie dwóch kryteriów. Pierwszym z nich będzie oszacowanie aktywności studenta podczas zajęć, zwłaszcza umiejętności komentowania i interpretowania treści lektur oraz tekstów kulturowych przedłożonych w trakcie zajęć (łącznie 70% oceny końcowej). Drugim elementem oceny będzie esej napisany przez studenta na wybrany przez niego temat z listy przedłożonej przez prowadzącego (30% oceny końcowej). Ocena końcowa: dostateczny (60%), dostateczny plus (65%), dobry (75%), dobry plus (85%), bardzo dobry (powyżej 85%).

Literatura

Obowiązkowa

1. Bauman Zygmunt, 1992. Nowoczesność i zagłada, Warszawa: Fundacja Kulturalna Masada. (wybrane fragmenty).
2. Cała Alina, 2012. Żyd – wróg odwieczny? Antysemityzm w Polsce i jego źródła, Warszawa: Wydawnictwo Nisza oraz Żydowski Instytut Historyczny (wybrane fragmenty).
3. Tazbir Janusz, 1992. Protokoły Mędrców Syjonu. Autentyk czy falsyfikat, Warszawa: Interlibro (wybrane fragmenty).
4. Tokarska-Bakir Joanna, 2004. Rzeczy mgliste. Eseje i studia, Sejny: Pogranicze. (wybrane fragmenty).
5. Tokarska-Bakir Joanna, 2008. Legendy o krwi. Antropologia przesądu, Warszawa: Wydawnictwo W.A.B. (wybrane fragmenty).
6. Tokarska-Bakir Joanna, 2018. Pod klątwą. Społeczny portret pogromu kieleckiego, Warszawa: Czarna Owca, tomy I-II. (wybrane fragmenty).
7. Rudzki Kazimierz, 1942. Słowo Wstępne oraz Zakończenie do wyd. Protokołów Mędrców Syjonu z 1942 r.

Dodatkowa

1. Przeciw antysemityzmowi 1936-2009. Wybór, wstęp i opracowanie: Adam Michnik, Kraków: Universitas, 2010.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Konwersatorium	30
Czytanie wskazanej literatury	30
Przygotowanie pracy pisemnej	15

Przygotowanie do zajęć	15
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 90
Liczba punktów ECTS	ECTS 3

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
ETN_K1_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do świadomego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym
ETN_K1_K07	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wnikliwej i krytycznej refleksji nad pluralizmem kulturowym, religijnym i aksjologicznym
ETN_K1_K08	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do aktywnego wykazywania postawy tolerancji i zrozumienia wobec innych kultur
ETN_K1_K10	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do obserwacji i identyfikacji złożonych problemów moralnych, politycznych i społecznych współczesności samodzielnie i we współpracy z ekspertami
ETN_K1_U01	Absolwent/ka potrafi w sposób krytyczny wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł w zakresie etnologii i antropologii kulturowej
ETN_K1_U02	Absolwent/ka potrafi trafnie rozpoznawać i rozwiązywać, w tym planować i organizować pracę własną oraz innych, dobierać metody i narzędzia badawcze, opracować i zaprezentować wyniki badań własnych i zespołowych w zakresie etnologii/antropologii kulturowej w powiązaniu z innymi dyscyplinami
ETN_K1_U05	Absolwent/ka potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów i obszarów kultury oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem właściwych dla etnologii/antropologii kulturowej metod badawczych wykorzystując nowoczesne technologie
ETN_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym teorie i metodologie właściwe dla etnologii i antropologii kulturowej
ETN_K1_W05	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym powiązania etnologii i antropologii kulturowej z innymi dyscyplinami naukowymi, w tym spoza humanistyki
ETN_K1_W06	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym główne kierunki rozwoju i najważniejsze osiągnięcia etnologii i antropologii kulturowej, także w jej związkach z innymi dyscyplinami
ETN_K1_W07	Absolwent/ka zna i rozumie właściwe dla etnologii i antropologii kulturowej metody analizy i interpretacji różnych wytworów oraz dziedzin kultury